

Primljen: 14. 6. 2019.

Prihvaćen: 3. 7. 2019.

**PRIKAZ XXXIII. MEĐUNARODNOGA ZNANSTVENOG
SKUPA HRVATSKOGA DRUŠTVA ZA PRIMIJENJENU
LINGVISTIKU „ZNAČENJE U JEZIKU – OD
INDIVIDUALNOGA DO KOLEKTIVNOGA“**

*Vesna Deželjin**

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

U Rijeci je, na tamošnjem Filozofskom fakultetu, od 16. do 18. svibnja 2019. održan XXXIII. međunarodni znanstveni skup Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku. Zajednička opća tema ovogodišnje konferencije našega HDPL-a, koja se ogleda u nazivu „Značenje u jeziku – od individualnoga do kolektivnoga“, privukla je velik broj sudionika i pokazala značajnu raznolikost tema kojima se primijenjeni lingvisti, domaći i strani, zanimaju i o kojima su zanimljive i znanstveno utemeljene rasprave moguće.

Kao i proteklih nekoliko godina, skupu HDPL-a prethodio je i pretkonferencijski događaj te je u organizaciji Centra za jezična istraživanja (CJI), Laboratorija za istraživanje kulturne složenosti (LIKS) Filozofskoga fakulteta u Rijeci i riječkoga Regionalnoga aktiva HDPL-a, 15. svibnja 2019. organiziran znanstveni simpozij SCIMETH – Digitalni alati i resursi u jezikoslovlju. S obzirom na to da je i taj jednodnevni skup, na kojemu su prijavljeni slušači mogli poslušati promišljanja pozvanih izlagača o razvoju empirijskih metoda, o resursima i računalnim alatima koji su znanstvenicima u području jezikoslovlja dostupni, ponudio program bogat sadržajima, bio je to izvrstan uvod u trodnevni skup HDPL-a koji je slijedio.

Na ovogodišnjem je skupu HDPL-a bilo pet plenarnih izlaganja te je prvoga dana, 16. svibnja, nakon svečanoga otvaranja skupa, slijedilo prvo plenarno izlaganje Dagmar Divjak sa Sveučilišta u Birminghamu naslovljeno *There, and back again? Between individual usage and collective structure*. U radu je predstavljeno istraživanje u kojemu je posredstvom interdisciplinarnog pristupa postignuta mogućnost da jezik koji se uči bude opisan na kognitivno prihvatljiviji način.

Nakon toga izlaganja, rad skupa pretočen je u četiri paralelne sekcije. U prvom su izlagali Goranka Blagus Bartolec (*Kolokacija ili jednorječnica –*

* vdezelji@ffzg.hr

pitanje je sad: istoznačni i bliskoznačni odnosi između kolokacija i jednorječnih leksičkih jedinica u hrvatskome jeziku), Mirjana Šnjarić i Mirjana Borucinsky (*Prototipnost glagolsko-imeničkih kolokacija u općeznanstvenom njemačkom, engleskom i hrvatskom jeziku*), Vedrana Gnjidić i Anita Peti-Stantić (*Veza širine i dubine vokabulara i akademske pismenosti učenika*) te Damir Horga i Kristina Cergol Kovačević (*Predviđanje u slušnom procesiranju: padeži*). Druga je sekcija bila usmjerenija na neke pojavnosti u procesu usvajanja jezika te su u njoj izlagale Edit Willcox Ficzer (*Assessing ESL learners' pragmatic competence at CEFR B2-C2 levels*), Irena Vodopija Krstanović i Dorina Badurina (*Investigating content and language integrated learning: Insights into teachers' thinking and practice*), Branka Drljača Margić i Elisa Velčić Janjetić (*Necessary prerequisites of the effective implementation of English-medium instruction: A case study*) te Evelina Miščin (*Errors in Presentations of Medical English Students*). Treća je sekcija objedinila tri izlaganja vezana za pismeno i usmeno izražavanje te su Tatjana Balažić Bulc i Vesna Požgaj Hadži izložile svoj rad pod naslovom *Akademsko pismo između dviju kultura* (hrvatske i slovenske, op. autora), Melita Aleksa Varga i Ana Keglević izložile su istraživanje pod naslovom *Familiarity of Croatian proverbs: Comparison of two studies with different approaches*, dok su Sara Košutar i Gordana Hržica predstavile rad naslovljen *Konektori u spontanome govorenom jeziku*. Četvrta sekcija jutarnjega dijela skupa okupila je izlaganja u kojima su se analizirale konotativne mogućnosti jezika u pomorskim tekstovima, odnosno u usmenom iskazu. Sandra Tominac Coslovich i Jana Kegalj održale su izlaganje *Jezična analiza sintaktičkih i diskursnih obilježja pomorskih pravnih tekstova na engleskom jeziku*, a Lia Dragojević, u radu *Metafora i pomorstvo*, pokazala je rezultate istraživanja na tu temu u hrvatskom i engleskom jeziku. Vesna Deželjin, u izlaganju *Komunikacijska funkcija zoonima u hrvatskom i talijanskom jeziku*, pokazala je podudarnosti i odstupanja u izboru pojedinih zoonima prikladnih za iskazivanje istoga emotivnoga stanja u dva jezika, a Anita Memišević i Mihaela Matešić predstavile su rad *Is a human's bark worse than his bite? Animal sounds in Croatian verb of speaking* kojim su pokazale da ciljani metaforički glagoli ujedno valoriziraju govor, češće u negativnom smislu i s nakanom manipulacije slušatelja.

Rad u tri paralelne popodnevne sekcije započeo je u 15.00 sati.

U sekciji A okupila su se tri izlaganja o značajkama hrvatskoga govora. Lucija Kuvačić, Ana Matić i Gordana Hržica predstavile su svoje istraživanje pod naslovom *Sintaktička obilježja spontanoga govorenog jezika*, Lorna Rajle, Elenmari Pletikos Olof i Blaženka Martinović iznijele su rezultate istraživanja na terenu u radu *Zanaglasne dužine u osječkom govoru*, a Marta Petrak održala je izlaganje pod naslovom *Od subatomske fizike do subpolarnih ledolomaca: pridjevi u hrvatskome tvoreni prefiksom 'sub-'*. U sekciji B, usmjerenoj na motiviranost i metaforičnost u jeziku, bila su četiri izlaganja: *Toward a relevance-theoretic*

precedural account of diminutive morphemes (Manuel Padilla Cruz), *Aspects of physical appearance in English and German – tracing the space between euphemisms and dysphemisms* (Sanja Skifić i Anita Pavić-Pintarić), *Speaking, writing and translation on the euphemism 'treadmill'* (Nejla Kalajdžisaliković) i *Kuca li srce jednako na švedskom i na hrvatskom* (Goranka Antunović i Zvonimir Novoselec).

Četiri su izlaganja bila i u sekciji C. Benedikt Perak i Damir Medved autori su izlaganja *Building a conversation module for the Museum Assistant* u kojemu su pokazali način primjene novih tehnologija u jezičnim istraživanjima. Nozie Malunga-Payet proučavala je uvrede, kao jezične činove, te izložila rad naslovljen *Speech act of insulting in Setswana and French: an intercultural approach in meaning and conceptualization*. Autorice Ana Petravić, Anja Šenjug Golub i Željka Knežević autorice su izlaganja *Strategije primanja, proizvodnje i učenja jezika u učenika J3 dječje dobi. Empirijska studija u osnovnoškolskoj nastavi stranih jezika*. Tea Bolonja i Ivo Fabijanić predstavili su svoje istraživanje u radu *Discourse analysis of advertisements in Croatian women's magazines: the case of Cosmopolitan and Gloria*.

Prvi dan XXXIII. skupa HDPL-a završio je drugim predviđenim plenarnim izlaganjem. U slojevitom izlaganju pod naslovom *Embodied Simulation and Figurative thought in the Construction of Meaning*, autorica Kristina Štrkalj Despot iz Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje naglasila je da je sposobnost zamišljanja našega i tuđega djelovanja temeljna za proces razumijevanja te činjenicu da pri stvaranju značenja u mozgu valja voditi računa o svim elementima koje različiti pristupi značenju i semantičke teorije navode.

Skup je nastavljen u petak ujutro, 17. svibnja, plenarnim izlaganjem Agnieszke Będkowska-Kopczyk sa Sveučilišta u Grazu. U izlaganju *Being moved, touched, shaken. How sensory-motor experience shapes conceptualization of mental states in Slavic languages (Polish, Slovene and Croatian)*, autorica je na primjeru nekoliko glagola (i ekvivalentnih participa i imenica) koji denotiraju mentalna stanja metodama kognitivne lingvistike i teorijom konceptualne metafore, nastojala opisati konceptualne strukture izabranih mentalnih stanja.

Nakon toga uslijedila su izlaganja u četiri sekcije.

U sekciji A, usmjerenoj prema proučavanju nekih tema hrvatskoga jezika, sudjelovalo je pet izlagača. Ana Mikić Čolić i Maja Glušac govorile su o neujednačenosti i neistraženosti tvorbene polisemije (*Polisemija sufiksa u hrvatskom jeziku*), Violeta Moretti i Mislav Benić (*On Aspect of the Present Paradigms of the Verb Biti 'To Be' in the Croatian Language*) ne temelju korpusnoga istraživanja predlažu da se oblik *jesam* definira kao atematski, a oblik *budem* kao tematski prezent. Sandra Jukić izlagala je na temu *Osobitosti govori studenata na satu hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika*, a Jasmin Hodžić, u radu pod naslovom *Homonimne sintaksičke strukture i dvosmislenost*

u jeziku administracije i prava, pokazao je primjere sintaktičke homonimije u bosanskom jeziku. U ovoj se sekciji našla i Marija Brala-Vukanović s izlaganjem *Deictic gestures: from (abstract) pointing to (verbal) meaning*, naglasivši važnost hrvatskih pokaznih zamjenica u razumijevanju deiksi, kao pojave, i tema vezanih za gramatikalizaciju i razvoj jezika.

Sekcija B okupila je izlaganja s temama iz onomastike. Željka Macan i Danijela Huljenić prikazale su svoje istraživanje pod naslovom *Semantic and word-formation analysis of Tolkien's toponyms – in the English original and Croatian Translation*. Ostali su se izlagači pozabavili važnošću antroponima u tekstu, neovisno o tomu je li riječ o prevođenju i/ili adaptaciji stranih elemenata na hrvatski jezik ili o položaju antroponima u hrvatskim tekstovima. Sukladno tomu Ivana Bašić pitala se *Kojega su roda likovi u hrvatskim prijevodima „Sretnog princa“ i drugih priča Oskara Wildea?*, Barbara Vodanović i Vanda Mikšić, u izlaganju *Književna antroponimija i izazovi prevođenja*, promišljale su o prevođenju na hrvatski francuskoga izvornika, dok se Iva Grubišić Ćurić zanimala prijevodima njemačkih imena na hrvatski jezik (Što je u imenu? Analiza imena u hrvatskim prijevodima *Hoffmanova Janka Raščupanka*). Josip Lasić, u izlaganju *Servantes, Šunje i Dektiva – o sociokulturnome značenju nadimaka*, upozorio je na značaj nadimaka u izgradnji i očuvanju bogate sociokulturne baštine hrvatskoga jezika.

Sekcija C bavila se pitanjima dvojezičnosti, hrvatsko-slovenskoj, hrvatsko-talijanskoj i slovensko-talijanskoj. Skupina autora, Ivana Lalli Pačelat, Marija Brkić Bakarić, Jernej Vičić, Isabella Matticchio, Larisa Grčić Simeunović, Vinko Kovačić, Sandro Paolussi i Nives Lenassi, predstavila je rad pod naslovom *Službena dvojezičnost u slovenskoj i hrvatskoj Istri: primjer prevođenja administrativnih tekstova*. Mojca Kompara, Peter Holozan i Nives Lenassi izložili su rad pod naslovom *Identifying automatically abbreviations in bilingual Slovene-Italian corpora of administrative texts*. Nada Poropat Jeletić, Gordana Hržica i Eliana Moscarda Mirović predstavile su rad na projektu u izlaganju *Istarski italofoeni i kroatofoni dvojezični korpus govornoga jezika*. Josip Galić i Magdalena Nigoević analizirali su uspješnost prevođenja dijalektalnih frazema (*Frazemi u Brešanovoj drami „Predstava ‘Hamleta’ u selu Mrduša Donja“ i njezinu prijevodu na istromletački dijalekt*), a Mojca Kompara govorila je o aspektima poučavanja specijalističkoga jezika (*Teaching Italian for specific purposes in the context of tourism*).

U sekciji D, autorice Draženka Molnar i Alma Vančura istražile su poredbene frazeme u hrvatskom i engleskom jeziku (*Reference point reasoning in idioms of comparison*), a Sandra Tamaro pokazala je kako se u različitim istarskim romanskim i hrvatskim idiomima za isti pojam leksikaliziraju i realiziraju različite nijanse značenja (*značenje u istarskoj dijalektalnoj frazeologiji*). Evgenija Molnar prikazala je rezultate istraživanja koje pokazuje da su pojedine jezične razine pogođene društvenim i izvanjezičnim čimbenicima

naročito kod govornika koji žive u okruženju stranoga jezika (*First Language maintenance and/or attrition of Russian minorities living in Hungary*). Posljednje izlaganje, naslovljeno *Eliptičnost jezičnoga izraza u e-komunikaciji na primjeru jezika kratkih poruka*, održale su Gordana Jelić i Gordana Vekarić.

Poslijepodnevni rad skupa nastavljen je četvrtim plenarnim izlaganjem. Mateusz-Milan Stanojević s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, u svom je izlaganju naslovljenom *Individual and collective, local and global in metaphor*, ponudio nov način uključivanja individualnih faktora u teoriju konceptualne metafore sagledavanjem metafora iz dviju perspektiva – lokalne i globalne – pri čemu je lokalna sintagmatska i sastoji se od sagledavanja pojedine uporabe, a globalni je zbroj lokalnih konceptualizacija.

Nakon toga, slijedila su izlaganja u tri sekcije.

Sekcija A bila je usredotočena na pitanja vezana za metafore. Mario Brdar, Tanja Gradečak i Barbara Kružić predstavili su rad pod naslovom *Uporaba metafore u zdravstvenoj komunikaciji*, Ivana Špiranec govorila je *O predodžbenim metaforma u gradbi terminoloških složenica*, a Ivana Petrović i Maja Bezić analizirale su metaforičke konceptualizacije migracije u člancima objavljenim u hrvatskim dnevnim novinama (*Metafora u diskursu o migracijama*).

Sekcija B bila je usmjerena na pojedine aspekte jezika djece, kao i rano učenje jezika. Valentina Bago i Tihana Kraš predstavile su rad *The attitudes of parents in Croatia towards early foreign language learning*, a Katarina Aladrović Slovaček, Gordana Čosić i Ana Magašić predstavile su istraživanje naslovljeno *Lexical and semantic analysis of children's expressions in expressing feelings*. Gordana Hržica, Gordana Dobravac i Marina Olujić predstavile su rad naslovljen *Rječnička raznolikost i rječnička sofisticiranost u uzorcima govorenoga jezika dvojezične djece*.

Sekcija C bila je posvećena fonetskim aspektima govora. Marija Deželjin, Romana Glavor, Dora Kolarić, Lucija Košković i Marko Liker predstavili su rezultate istraživanja u izlaganju naslovljenom *Elektropalatografska i ultrazvučna analiza apikalnih i laminarnih frikativa u hrvatskom rezultat je istraživanja studenata*. Karla Zvonar, Marko Liker i Lidija Orešković Dvorski predstavili su istraživanje vezano za samoglasnike (*Vokalski prostor kroatofonih govornika francuskog jezika: akustička analiza*). Ana Vidović Zorić upoznala je s rezultatima svojega rada u izlaganju *Elektropalatografsko istraživanje koartikulacije u kontaktu frikativa i laterala*, a Zdravka Biočina i Iva Bašić govorile su o pojedinostima o kojima bi valjalo voditi računa kod prikupljanja audio materijala ukoliko je cilj njegova akustična analiza (*Metodologija akustičnih snimanja*).

Treći dan trajanja skupa (subota, 18. svibnja) započeo je posljednjim plenarnim izlaganjem pod naslovom *The distinctions among synonyms* Zrinke Jelaske s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Vodeći računa o raznolikim i

katkad nekoherentnim definicijama sinonima kao jezične pojave u jeziku, autorica je, nastojeći pojasniti razlike u značenjima na primjerima sinonima u hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku, iznijela i neke metode te spoznaje o razlikovnim značenjskim obilježjima među sinonimima koji bi mogli olakšati njihovo usvajanje i u L1 i u L2.

U nastavku su, u sekciji A, izlaganja bila usmjerena na hrvatsko-engleske jezične dodire. Sara Brodarić Šegvić, u izlaganju pod naslovom *Engleski krematonimi u nazivima hrvatskih glazbenih sastava*, ukazala je na njihovu važnost i pokušala utvrditi u kojim su glazbenim žanrovima najprisutniji, koja im je funkcija i razlog pojave. Silvija Batoš (*Words of English slant: pegs to hang ideas on*) istraživala je novinske tekstove engleskoga govornog područja i to zbog jezika koji je poznat po uporabi neobičnih leksema, neočekivanoj gramatici te zamjetnoj igri riječi i kulturnim referencama. Katica Balenović i Maja Balić Motušić prikazale su rezultate istraživanja o poznavanju engleskih kolokacija kod studentske populacije (*University students' productive knowledge of English collocations*).

Sekcija B bila je sadržajem izlaganja raznolikija. Leda Berio (*Thinking grammatically: the role of syntactic structures in cognitive processes*) ukazala je na neospornu interakciju sintaktičkih struktura i visokih nejezičnih kognitivnih vještina. Ivančica Banković-Mandić iznijela je sociolingvistički profil albanofonih studenata tijekom trojedne izborne nastave hrvatskog jezika na Filološkom fakultetu u Prištini (*Kolektivna i individualna značenja u hrvatskome kao J2 govornika albanskoga jezika*). Saša Bjelobaba izložio je dio rezultata opsežnoga istraživanja o prijedlozima u talijanskom jeziku (*Kompleksni pojmovi kao determinatori prijedložnog značenja na primjeru talijanskih prostornih prijedloga*). Ana Mihaljević, u izlaganju *Traduktološki aspekti dodira latinskoga i hrvatskoga crkvenoslavenskog*, dala je doprinos povijesnoj traduktologiji i semantici.

Sekcija C okupila je izlaganja, u svjetlu kognitivne lingvistike, o svezama između prijedloga i glagola u različitim jezicima te prefiksa i glagola u hrvatskom jeziku, odnosno o statičkim prostornim deiktičkim elementima u hrvatskom jeziku. Sukladno tomu, Marin Kežić i Lea Oraić izložili su rad naslovljen *Verbs and prepositions in symbiosis: verb-prepositional constructions in Croatian and Spanish*, Saša Kresojević pokazao je da u hrvatskoj praksi postoje znatna odstupanja od očekivane pravilne uporabe priloga *ovdje – tu – ondje* (*From here to eternity: mapping the radial categories of static spatial demonstratives in Croatian*), a Sanda Lucija Udier i Darko Matovac upozorili su na preklapanje naizgled različitih značenja glagolskoga prefiksa *za-* te na potrebu da se njegovo značenje glotodidaktički prilagodi jer bi to doprinijelo uspješnijem ovladavanju hrvatskoga kao inoga jezika (*A cognitive linguistics – based and didactically appropriate description of the verbal prefix za ('for-, behind-') in the Croatian language*).

Sumirajući izneseno, dodajmo da je na XXXIII. godišnjem skupu Hrvatskoga društva za primijenjenu lingvistiku, osim pet plenarnih izlaganja, tijekom trodnevnoga trajanja skupa bilo prezentirano još šezdeset i pet izlaganja u sekcijama, a održana je i godišnja skupština članova društva.